

Bryssel den 17.1.2018
COM(2018) 23 final

2018/0007 (NLE)

Förslag till

RÅDETS REKOMMENDATION

om att främja gemensamma värden, inkluderande utbildning och en europeisk dimension i undervisningen.

{SWD(2018) 13 final}

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

- **Motiv och syfte med förslaget**

I talet om tillståndet i unionen 2017 framhöll ordförande Jean-Claude Juncker att "[...] Europa är mer än bara en inre marknad. Mer än pengar, mer än en valuta [...]. Det var alltid en fråga om värderingar."¹ I artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen fastställs följande: "Unionen ska bygga på värdena respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för personer som tillhör minoriteter. Dessa värden ska vara gemensamma för medlemsstaterna i ett samhälle som kännetecknas av mångfald, icke-diskriminering, tolerans, rättvisa, solidaritet och principen om jämställdhet mellan kvinnor och män."

Dessa gemensamma värden utgör grundvalen för våra nationella demokratier och återspeglar vilka vi är. Dessutom utgör de själva kärnan i vår union, som har flätat samman länder, samhällen och människor i ett unikt politiskt projekt, som har gett oss den längsta perioden av fred i Europa någonsin. Projektet har sträckt sig från att överbygga de djupaste klyftorna i Europa genast efter andra världskriget till återföreningen med central- och östeuropeiska länder efter 1989. En fredlig, social och demokratisk union bygger på dessa värden, som inte enbart gäller inom Europa, utan som unionen står för i världen.

I diskussionsunderlaget om EU:s sociala dimension konstateras det att "[j]ämfört med omvärlden är de europeiska samhällena rika och välmående. De har en hög nivå av socialt skydd i världen och rankas högt i fråga om välbefinnande, människans utveckling och livskvalitet."² Trots att tillväxt råder i unionen och arbetslösheten ligger på sin lägsta nivå sedan 2009 uttrycker många ängslan och oro, framför allt vad gäller framtida generationer, när de blir tillfrågade om framtiden. EU och dess medlemsstater står inför en rad olika utmaningar, inbegripet populism, främlingsfientlighet, splittrande nationalism, diskriminering, spridning av falska nyheter och felaktig information samt radikalisering. Dessa företeelser kan i värsta fall utgöra ett allvarligt hot mot grundvalen för våra demokratier, undergräva förtroendet för rättsstatsprincipen och demokratiska institutioner och hindra en gemensam känsla av samhörighet inom och mellan våra europeiska samhällen.

Vår demokrati kan endast fungera om den är legitim i medborgarnas ögon, både på nationell nivå och i hela EU. Det finns oroväckande tecken på att nödvändig kunskap om våra gemensamma värden och om den nationella och europeiska demokratin inte är tillräckligt förankrade, vilket riskerar att leda till att våra demokratier vittrar sönder och utmanar sammanhållningen i våra samhällen i medlemsstaterna samt på EU-nivå. Främjandet av dessa gemensamma värden som är förankrade i artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen är av avgörande betydelse för att stärka våra nationella demokratier och vår union.

Utbildning av hög kvalitet och inkluderande undervisning på alla nivåer är avgörande för att garantera social rörlighet och delaktighet. Våra medborgare bör erbjudas den kunskap och kompetens som krävs för att lyckas på arbetsmarknaden, och kritiskt tänkande samt en djupare förståelse av våra gemensamma värden bör även främjas.

---

¹ Tal om tillståndet i unionen, 13 september 2017 — https://ec.europa.eu/commission/state-union-2017_sv.

² Se diskussionsunderlaget om EU:s sociala dimension, COM/2017/0206 final, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-social-dimension-europe_sv.pdf

I vissa medlemsstater omfattar utbildningen nationell samhällskunskap, vilket kan inbegripa undervisning om skälen till varför medlemsstaterna har valt att frivilligt samarbeta och integreras inom ramen för Europeiska unionen. En bristande medvetenhet om EU:s ursprung, orsakerna till dess grundande och dess grundläggande funktion gynnar felaktig information och förhindrar människor från att bilda sig en välgrundad uppfattning om EU:s verksamhet och insatser. Dessutom är kunskap om social, religiös och kulturell mångfald samt om arvet, traditionerna och den politiska verkligheten i det egna landet, i andra medlemsstater samt i andra länder i världen avgörande för ömsesidig respekt, förståelse och samarbete inom och mellan medlemsstaterna samt i världen i stort.

Denna kunskap hjälper till att värna om demokratin på alla nivåer och bidrar därmed till en gemensam känsla av tillhörighet i Europa.

Denna rekommendation bygger på fyra mål, nämligen att främja gemensamma värden på alla utbildningsnivåer, att främja mer inkluderande utbildning, utan att det påverkar nationella befogenheter på detta område, att uppmuntra en europeisk dimension i undervisningen och att stödja lärare och undervisningen. Rekommendationen uppmuntrar medlemsstaterna och kommissionen att utbyta god praxis och uppgifter och att utveckla politiken på både nationell nivå och EU-nivå. Åtagandena för medlemsstaterna är av frivillig karaktär och varje medlemsstat beslutar om tillvägagångssättet för att genomföra dem.

För att uppnå dessa mål och stödja medlemsstaterna i deras arbete kommer kommissionen att vidta åtgärder för att öka virtuella utbyten mellan skolor, framför allt inom ramen för e-Twinning (e-vänskolekontakter), och främja utbyten inom skolutbildningen inom ramen för Erasmus+-programmet. De europeiska struktur- och investeringsfonderna kan bidra till att stödja lärarutbildningen eller finansiera infrastruktur som möjliggör inkluderande utbildning.

• **Bakgrund**

Denna rekommendation grundar sig på [förklaringen om främjande av medborgarskap och de gemensamma värdena frihet, tolerans och icke-diskriminering genom utbildning](#) (Parisförklaringen), som antogs vid ett informellt möte mellan EU:s utbildningsministrar i Paris den 17 mars 2015. I Parisförklaringen krävde utbildningsministrarna åtgärder på alla nivåer av beslutsfattande för att ge utbildningen en större roll i främjandet av medborgarskap och gemensamma värden, för att stärka den sociala samhörigheten och hjälpa ungdomar att bli ansvarstagande, öppna och aktiva invånare i ett blandat och inkluderande samhälle³. Utbildningsministrarna identifierade dessutom fyra övergripande mål för samarbetet på EU-nivå:

- Se till att alla barn och ungdomar utvecklar social, medborgerlig och interkulturell kompetens genom att främja demokratiska värden och grundläggande rättigheter, social delaktighet, icke-diskriminering och ett aktivt medborgarskap.
- Uppmuntra till kritiskt tänkande och bättre mediekompetens, särskilt i fråga om internet och sociala medier, för att skapa motståndskraft mot splittrande budskap, polarisering och indoktrinering.
- Främja utbildningen för barn och ungdomar från mindre gynnade förhållanden genom att se till att våra utbildningssystem uppfyller deras behov.

³ Parisförklaringen, 17 mars 2015 - http://ec.europa.eu/education/news/20150316-paris-education_en.

- Uppmuntra till en interkulturell dialog genom alla former av lärande, i samarbete med andra relevanta politikområden och aktörer.

Denna rekommendation fortsätter även det arbete som inleddes i kommissionens meddelande om att stödja det förebyggande arbetet mot radikaliserings som leder till våldsinriktad extremism⁴, som antogs i kölvattnet av terroristattacker i Europa. Meddelandet betonar den viktiga roll som utbildning spelar när det gäller att hjälpa till att identifiera och skydda unga människor som riskerar att radikaliserar samt att ta itu med de bakomliggande grundorsakerna.

I [Romförklaringen](#)⁵ av den 25 mars 2017 framhålls det att EU bör vara en union där ”ungdomar får den bästa utbildningen och kan studera och få arbete över hela kontinenten” och en union som ”bevarar vårt kulturarv och främjar kulturell mångfald.”

I [vitboken om EU:s framtid](#)⁶ betonar kommissionen den roll som värdena spelar när det gäller att bidra till att skapa en gemensam historia. ”Vi får aldrig glömma tidigare generationers uppoffringar. Det tog tid och kraft att uppnå mänsklig värdighet, frihet och demokrati, och vi får aldrig släppa efter på dessa värden igen. Även om alla människor idag inte känner på samma starka sätt för freden som deras föräldrar och farföräldrar gjorde, fortsätter dessa värden att förena oss.” Denna tanke understryks ytterligare av det faktum att våra gemensamma värden och vårt samförstånd har lett till 70 år av bestående fred.

I [diskussionsunderlaget om hur vi bemöter globaliseringen](#)⁷ påminde kommissionen om att ”lika tillgång till utbildning och vidareutbildning av hög kvalitet är ett effektivt sätt att omfördela välbefinnande i ett samhälle. Detta bör börja med en hög nivå på grundutbildningen och tillträde till vidareutbildning och kompetensutveckling i alla åldrar.”

Inför diskussionen om utbildning och kultur som hölls i Göteborg i november 2017 offentliggjorde kommissionen sina synpunkter i meddelandet om att [stärka den europeiska identiteten genom utbildning och kultur](#)⁸. I meddelandet betonas det att ”det ligger i alla medlemsstaters gemensamma intresse att ta vara på utbildningens och kulturens hela potential som drivkraft för jobb, social rättvisa aktivt medborgarskap och ett sätt att uppleva den europeiska identiteten i hela dess bredd.”

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området**

Utöver ovan nämnda initiativ framhålls i 2015 års [gemensamma rapport](#) från rådet och kommissionen om genomförandet av den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020)⁹ att ”[u]tbildning spelar en viktig roll för att de mänskliga och samhällsliga värderingar som vi delar ska tryggas och föras vidare till framtida generationer, för att främja tanke- och yttrandefrihet, social delaktighet och respekt för andra samt för att förebygga och motverka diskriminering i alla dess former [...]”. I den gemensamma rapporten föreslås dessutom ”inkluderande utbildning, jämlikhet, lika

⁴ Kommissionens meddelande om att stödja det förebyggande arbetet mot radikaliserings som leder till våldsinriktad extremism, COM(2016) 379 final.

⁵ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/03/25/rome-declaration#>

⁶ Vitbok om EU:s framtid, tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025 (COM 2017(2025) final).

⁷ Diskussionsunderlag om hur vi bemöter globaliseringen, 10 maj 2017 – https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-harnessing-globalisation_sv.

⁸ Kommissionens meddelande om att stärka den europeiska identiteten genom utbildning och kultur, COM(2017) 673 final.

⁹ 2015 års gemensamma rapport från rådet och kommissionen om genomförandet av den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020) – *Nya prioriteringar för det europeiska utbildningssamarbetet* (EUT C 417, 15.12.2015).

möjligheter, likabehandling och främjande av medborgerliga kompetenser” som nya prioriterade områden för europeiskt samarbete på utbildningsområdet.

Kommissionen har genomfört ett brett spektrum av särskilda åtgärder och insatser. Detta inbegriper inrättandet av arbetsgruppen för främjande av medborgarskap och gemensamma värden inom Utbildning 2020, anordnandet av initiativet ”Förebilder”, som omfattar personer som är engagerade i verksamhet för att främja social inkludering och för att förebygga utanförskap och radikaliserings, framtagandet av en verktygslåda för ungdomsarbetare och ungdomsorganisationer som arbetar med ungdomar som riskerar att marginaliseras, instiftandet av ett europeiskt pris för social inkludering med hjälp av idrott, och tillhandahållandet av över 400 miljoner euro årligen genom Erasmus+ till transnationella partnerskap för att utarbeta innovativa strategier och metoder på gräsrotsnivå, särskilt sådana som gäller social inkludering, främjande av gemensamma värden samt interkulturell förståelse.

Inom ramen för initiativet ”Att investera i Europas unga”¹⁰ utstakade kommissionen dessutom sin strategi för inkluderande och framtidsorienterad utbildning av hög kvalitet genom särskilda initiativ. I detta sammanhang har kommissionen föreslagit insatser som gäller inkluderande utbildning och främjande av gemensamma värden, inbegripet kontinuerlig fortbildning för lärare, en fortsatt utveckling av onlineplattformen European Toolkit for Schools, samt användning av medel från Erasmus+ och Horisont 2020 för att främja god praxis på området inkluderande lärande.

Andra initiativ med koppling till denna rekommendation är följande:

- Kommissionens rekommendation från 2013 [Bryta det sociala arvet – investera i barnens framtid](#)¹¹ som understryker behovet av att tillhandahålla förskoleverksamhet och barnomsorg av god kvalitet och förbättra utbildningssystemens påverkan på lika möjligheter.
- Rådets slutsatser från 2014 om en arbetsplan för kultur 2015–2018 om att prioritera politiskt samarbete på EU-nivå vad gäller kulturens bidrag till social integration, utgående från åtagandena till den kulturella mångfalden och den interkulturella dialogen i den europeiska agendan för kultur.
- Rådets slutsatser från 2016 om uppbyggande av mediekompetens och kritiskt tänkande genom utbildning, där medlemsstaterna enades om att mediekompetens, kritiskt tänkande och digital kompetens är färdigheter som är nödvändiga för ett aktivt deltagande i det demokratiska livet och för att förbättra anställbarheten, något som bör förvärfvas i alla åldrar.
- Inom ramen för rådets slutsatser från 2017 om [ungdomsarbetets roll till stöd för ungdomars utveckling](#) enades medlemsstaterna om att stärka samarbetet, ömsesidigt lärande och utbyten för främjande och utveckling av ungdomars livskunskaper.

---

¹⁰ Kommissionens meddelande om att förbättra och modernisera utbildningen, COM(2016) 941. Kommissionens meddelande om utveckling av skolan och utbildning av hög kvalitet för en bra start i livet, COM(2017) 248 final. Kommissionens meddelande om en ny EU-agenda för högre utbildning, COM(2017) 247 final.

¹¹ Kommissionens rekommendation 2013/112/EU av den 20 februari 2013 [Bryta det sociala arvet – investera i barnens framtid](#).

- De europeiska nyckelkompetenserna för livslångt lärande¹², som förnyats 2018, beskriver medborgerlig kompetens som förmågan att agera som ansvarsfulla personer och till fullo delta i samhällslivet och det sociala livet, utgående från förståelsen av sociala, ekonomiska och politiska begrepp och strukturer, samt den globala utvecklingen och hållbarhet. Det faktum att medborgerlig kompetens betonas i denna översyn av nyckelkompetensramen belyser den roll som medborgarskapet, demokratiska värden och mänskliga rättigheter spelar i dagens allt mer sammankopplade globala samhälle. Betydelsen av att ge människor möjlighet att agera som ansvarsfulla och aktiva medborgare som bidrar till ett fredligt, tolerant, inkluderande och tryggt samhälle förstärks. I detta sammanhang stärks behovet av mediekompetens och interkulturell kompetens ytterligare.
- [Europaåret för kulturarv 2018](#) som syftar till att öka medvetenheten om en gemensam historia och gemensamma värden samt till att uppmuntra människor att utforska Europas rika och mångfacetterade kulturarv.
- Kommissionens [handlingsplan för integration av tredjelandsmedborgare](#)¹³ från 2016 som belyser att integration är nyckeln till Europas framtida välbefinnande, välbefinnande och sammanhållning och är av gemensamt intresse för alla medlemsstater.
- Rådets slutsatser från 2017 om att arbeta vidare på [kommissionens meddelande Att skydda migrerande barn](#) av den 12 april 2017, som understryker betydelsen av lika och tidig tillgång till formell och inkluderande utbildning, inbegripet förskoleverksamhet och barnomsorg.
- [Rådets slutsatser från 2016 om påskyndande av processen för integrering av romer](#), där medlemsstaterna uppmanas att öka sina insatser för att främja lika tillgång till inkluderande och grundläggande utbildning av god kvalitet.
- Rådets slutsatser från 2017 [om mångfaldspräglad inkludering i syfte att uppnå högkvalitativ utbildning för alla](#), där medlemsstaterna enades om att vidta åtgärder för att främja en demokratisk och inkluderande skolkultur, utveckla åtgärder som möjliggör tidig identifiering och tidigt förebyggande av socialt utanförskap och uppmuntra till närmare samarbete mellan utbildningen och andra relevanta områden, såsom kultur, ungdomsfrågor, idrott, sysselsättning, välfärd, säkerhet och andra kanaler för arbete med social inkludering.
- [Europeiska solidaritetskåren](#) som skapar möjligheter för unga att arbeta som volontärer eller att arbeta med projekt i hemlandet eller utomlands som gynnar samhällen och människor i Europa. Solidaritetskåren för samman unga människor för att skapa ett mer inkluderande samhälle, stödja utsatta människor och hitta lösningar på samhällsproblem.
- Europarådets [kompetensram för en demokratisk kultur](#) från 2016.

Förenlighet med unionens politik inom andra områden

Det främsta målet med denna rekommendation är att främja gemensamma värden, inkluderande undervisning och en europeisk dimension i undervisningen. Rekommendationen

¹² Hänvisning läggs till när nyckelkompetenserna har antagits.

¹³ Kommissionens meddelande *Handlingsplan för integration av tredjelandsmedborgare*, COM(2016) 377 final.

kompletterar kommissionens pågående arbete med genomförandet av den [europeiska pelaren för sociala rättigheter](#)¹⁴ i och med att den ger ytterligare stöd till rätten till inkluderande utbildning, fortbildning och livslångt lärande av god kvalitet för att upprätthålla och tillägna sig kunskaper som gör det möjligt (för alla) att fullt ut delta i samhället och framgångsrikt hantera övergångar på arbetsmarknaden.

Rekommendation är även förenlig med målen i [rapporten om EU-medborgarskapet 2017](#)¹⁵. Genom resultaten av denna rapport insåg kommissionen att det krävs ett kontinuerligt arbete för att se till att alla EU-medborgare känner till sina rättigheter och fullt ut kan delta i den demokratiska processen i EU. I rapporten betonas det att för att öka medvetenheten om EU-medborgarskapet och våra värden bland unga som uppnår rösträttsålder eller som blir medborgare i en medlemsstat, och i samhället i stort, krävs det att alla berörda parter på alla nivåer engagerar sig. Detta gäller medlemsstaterna och deras olika myndigheter, EU-institutionerna och civilsamhället.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

• Rättslig grund

Initiativet överensstämmer med artiklarna 165 och 166 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). I artikel 165 anges att unionen ”ska bidra till utvecklingen av en utbildning av god kvalitet genom att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och genom att vid behov stödja och komplettera deras insatser, samtidigt som gemenskapen fullt ut ska respektera medlemsstaternas ansvar för undervisningens innehåll och utbildningssystemens organisation.” Enligt artikel 166 i EUF-fördraget ska unionen ”genomföra en yrkesutbildningspolitik som ska understödja och komplettera medlemsstaternas insatser, samtidigt som unionen fullt ut ska respektera medlemsstaternas ansvar för yrkesutbildningens innehåll och organisation.”

Initiativet innebär ingen utökning av EU:s föreskrivande befogenheter eller bindande åtaganden för medlemsstaterna. Medlemsstaterna beslutar hur de genomför rådets rekommendation i enlighet med sina nationella omständigheter.

• Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)

Även om många medlemsstater har vidtagit olika åtgärder för att stödja inkluderande utbildningssystem och främja gemensamma värden på nationell nivå, behövs mer samarbete på europeisk nivå.

Mervärdet av åtgärder på EU-nivå ligger i EU:s möjlighet att uppnå följande:

- Främja en gemensam förståelse för betydelsen av gemensamma värden.
- Stödja medlemsstaternas arbete med att genomföra åtgärder på nationell och regional nivå för att främja gemensamma värden.
- Finansiera initiativ för utbyten och partnersamverkan och andra transnationella projekt.
- Underlätta utbyte av kunskap, expertis och god praxis.

¹⁴ Kommissionens meddelande om en europeisk pelare om sociala rättigheter. COM/2017/0250 final.

¹⁵ Rapport från kommissionen om att stärka medborgarnas rättigheter i en union av demokratisk förändring, rapport om EU-medborgarskapet 2017. COM/2017/030 final.

- **Proportionalitetsprincipen**

Förslaget stärker en gemensam förståelse av värden, inkluderande utbildning och en europeisk dimension i undervisningen genom att visa hur dessa kan främjas genom utbildning. Det gör det möjligt för medlemsstaterna och kommissionen att utbyta god praxis och uppgifter och att utveckla politiken på både nationell nivå och EU-nivå. Eftersom medlemsstaternas åtaganden kommer att vara av frivillig karaktär och varje medlemsstat beslutar om tillvägagångssättet för att vidta åtgärder som främjar gemensamma värden, inkluderande undervisning och en europeisk dimension i undervisningen, anses åtgärden vara proportionerlig.

- **Val av instrument**

En rådsrekommendation är ett lämpligt instrument på utbildningsområdet, där EU har en stödande befogenhet, och det är ett instrument som ofta används för åtgärder på EU-nivå på detta område. Som rättsligt instrument markerar det medlemsstaternas åtaganden när det gäller åtgärderna som förs fram i texten och ger en starkare politisk grund för samarbete på detta område, samtidigt som man fullt ut respekterar medlemsstaternas befogenhet på utbildningsområdet.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Efterhandsutvärderingar/kontroller av ändamålsenligheten med befintlig lagstiftning**

Ej tillämpligt.

- **Samråd med berörda parter**

Ett offentligt samråd på nätet inleddes den 19 maj 2017 och avslutades den 11 augusti 2017. Sammanlagt **1 124 svar** lämnades in, inbegripet mer än 200 ståndpunktsdokument, vilket belyser det stora intresset för detta initiativ. Ur svaren framkom det att det råder nästintill enhällighet om att utbildningen spelar en avgörande roll för att hjälpa ungdomar att ”förstå betydelsen av och följa gemensamma värden” (95 %) och om att EU bör hjälpa medlemsstaterna med denna uppgift (98 %). Resultatet av samrådet är tillgängligt [på nätet](#).

De viktigaste resultaten av samrådet är följande:

- En majoritet av **uppgiftslämnarna (62,6 %) anser att utbildningen redan spelar en stor roll** när det gäller att hjälpa ungdomar att förstå betydelsen av och följa gemensamma värden, men en betydande andel (nästan **40 % av uppgiftslämnarna**) anser att **man kan göra mer på utbildningsområdet**.
- Nästan samtliga uppgiftslämnare (98 %) höll med om behovet av att **främja en inkluderande utbildning** som tar hänsyn till alla studerandes behov, medan endast 16 % ansåg att utbildningen för närvarande uppfyller detta behov. Generellt uttrycktes ett stort stöd för EU:s verktyg. EU-finansiering (93,3 %), stöd till samarbete mellan skolor och universitet för att främja innovation och modernisering (91,6 %), studentutbyten (91,5 %) och kortvariga utbyten för elever (8,2 %) anses vara de mest effektiva verktygen.
- Nästan samtliga uppgiftslämnare (93,2 %) ansåg det vara viktigt eller mycket viktigt att **öka folks förståelse för EU:s** och andra medlemsstaters historia, kultur och värden för att de fullt ut ska förstå sin roll som ansvarsfulla och aktiva medborgare i de europeiska samhällena.

Dessutom har en rad olika rådgivande möten och evenemang anordnats:

Möten för att samla medlemsstaternas bidrag omfattar högnivågruppens (högre tjänstemän på utbildningsministerierna) möte den 15–16 juni 2017 (Estland) och följande tre möten med generaldirektörer: möte om högre utbildning den 13–14 mars 2016, samt skolmötena den 10–11 april 2016 (Malta) och den 18–19 september 2017 (Estland).

Evenemang där synpunkter från berörda parter har samlats in inbegriper Jean Monnet-konferensen den 15 november 2015¹⁶, ett seminarium anordnat av kommissionens förste vice ordförande Frans Timmermans i samarbete med kommissionärerna Věra Jourová och Günther Oettinger om media och demokrati, inbegripet den roll som den etiska journalistiken och mediekompetensen spelar för demokrati och ett pluralistiskt samhälle¹⁷, kommissionens högnivådialoger med religiösa och konfessionslösa organisationer, vilka 2016 ägnades åt integration och europeiska värden, ett seminarium anordnat av kommissionär Tibor Navracsics om främjande av inkludering och grundläggande värden genom utbildning den 26 maj 2016¹⁸, utbildnings- och ungdomsforumet¹⁹ och ett särskilt möte med det civila samhället²⁰ den 19–21 oktober 2016. Organisationer i det civila samhället hördes även under ett särskilt deltagarorienterat seminarium som anordnades i december 2015. Arbetsmarknadens parter och ungdomsorganisationer hördes i januari 2016. Slutligen svarar rekommendationen på slutsatserna från det seminarium om grundläggande rättigheter som kommissionen anordnade 2015 och som ägnades åt förebyggande och motverkan av antisemitiskt och antimuslimskt hat, inbegripet genom undervisning²¹.

Deltagarna i dessa möten uttryckte ett starkt stöd för och intresse av att utforska hur inkluderande utbildning kan bidra till att främja gemensamma värden och den roll som EU kan spela i detta sammanhang.

Arbetsgruppen för främjande av medborgarskap och de gemensamma värdena frihet, tolerans och icke-diskriminering genom utbildning, inom ramen för Utbildning 2020, har anordnat en rad aktiviteter för ömsesidigt lärande om dessa frågor. De huvudsakliga budskapen från dessa aktiviteter omfattar följande²²:

- Utbildning bör omfatta mer än lika möjligheter för att garantera inkludering av många olika studerande och framsteg i riktning mot verklig jämlikhet på utbildningsområdet.
- Både studerande och lärare behöver uppleva värden; de måste fyllas med innebörd och inte bara läras ut. Demokratiska värden måste ta plats i klassrummet, bland annat i form av projektbaserat lärande, och skolorna måste uppmuntra studerande, föräldrar, lärare och samhället i stort att aktivt delta inom ramen för det som kallas ”en hela skolan-ansats”.

¹⁶ Läs mer på http://ec.europa.eu/education/events/20151109-jean-monnet-conference_en.

¹⁷ Slutsatser på http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2016-50/2016-fundamental-colloquium-conclusions_40602.pdf.

¹⁸ Rapporten på http://ec.europa.eu/education/sites/education/files/201605-colloquium-report-radicalisation_en.pdf.

¹⁹ Rapporten på https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/flash-report-ety-forum-2016_en.pdf.

²⁰ Rapporten på https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/flash-report-cso-day-2016_en.pdf.

²¹ Slutsatser på http://ec.europa.eu/justice/events/colloquium-fundamental-rights-2015/files/fundamental_rights_colloquium_conclusions_en.pdf.

²² Mer om de huvudsakliga budskapen från aktiviteterna för ömsesidigt lärande om kritiskt tänkande och mediekunskap, social och medborgerlig kompetens, inbegripet utbildning och lärarutbildning på http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/expert-groups/citizenship-common-values_en.

- Man bör i större utsträckning fokusera på värdebaserade aktiviteter i samhället för barn som riskerar utanförskap, dvs. inte enbart för unga med högst grundskoleutbildning, utan även för dem som suspenderas eller relegeras från en eller flera skolor och blir marginaliserade. Det förekom också uppmaningar om ytterligare stöd, inklusive finansiellt stöd, för initiativ för en andra eller tredje chans, undervisning för en enskild individ som anpassas efter individuella behov samt mentorskap för marginaliserade och utestängda barn.

- **Insamling och användning av sakkunnigutlåtanden**

Detta förslag bygger på ett stort antal rapporter och studier samt sakkunnigutlåtanden som samlats in genom aktiviteter för ömsesidigt lärande och möten i arbetsgruppen för främjande av medborgarskap och de gemensamma värdena frihet, tolerans och icke-diskriminering genom utbildning, inom ramen för Utbildning 2020.

Det arbete som [Europeiska byrån för utveckling av undervisning för elever med behov av särskilt stöd](#)²³ utför syftar till att säkerställa rättvisa, lika möjligheter och rättigheter för alla studerande, framför allt för dem som är utsatta för marginalisering och utanförskap, såsom studerande med funktionsnedsättning och/eller särskilda utbildningsbehov. Byrån bidrar även till utformningen av EU:s politik genom sina olika rapporter och publikationer, bland annat om förskoleverksamhet, andelen unga med högst grundskoleutbildning bland studerande med särskilda utbildningsbehov, och stöd till lärare för att främja inkluderande undervisning.

[Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter \(FRA\)](#) har tilldelats den särskilda uppgiften att tillhandahålla oberoende, evidensbaserade råd om grundläggande rättigheter, samt att öka medvetenheten om grundläggande rättigheter i syfte att säkerställa att rättigheterna för alla som lever i EU skyddas.

I de bevis som samlats in från analytiska rapporter gjorda av NESET II-universitetsnätverket (expertnätverket för utbildningens sociala aspekter)²⁴ slås det fast att utbildningssystem som upprätthåller höga kvalitetsnormer för alla, främjar individanpassade och inkluderande strategier som engagerar föräldrar, stöder tidigt ingripande och riktar in sig på missgynnade studerande, framför allt i den ordinarie skolan, kan fungera som kraftfulla pådrivare för social integration. NESET II-nätverket konstaterade även att mobbning är en kränkning av de gemensamma värdena frihet, tolerans och icke-diskriminering, och tillhandahöll en översikt över de mest effektiva strategierna och metoderna för att förebygga mobbning och våld i skolorna i EU²⁵.

²³ Byrån är en oberoende organisation som fungerar som en samarbetsplattform för medlemsstaternas utbildningsministerier. Dess huvudsakliga syfte är att hjälpa dem förbättra sin utbildningspolitik och praxis genom evidensbaserad information och föreslå att politiska åtgärder för inkluderande undervisning genomförs. Byrån finansieras genom Erasmus+-medel och bidrag från nationella ministerier. 27 EU-medlemsstater samt Island, Norge och Schweiz är medlemmar i byrån.

²⁴ [Policy and Practices for Equality and Inclusion In and Through Education: Evidence and policy guidance from European research projects funded under FP6 and FP7](#) (2015) http://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2015/08/AR1_2015.pdf. [Education Policies and Practices to Foster Tolerance, Respect for Diversity and Civic Responsibility in Children and Young People in the EU](#) (2016) <http://nesetweb.eu/en/library/education-policies-and-practices-to-foster-tolerance-respect-for-diversity-and-civic-responsibility-in-children-and-young-people-in-the-eu/>.

²⁵ [How to Prevent and Tackle Bullying and School Violence: Evidence and Practices for Strategies for Inclusive and Safe Schools](#) (2015), http://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2015/08/AR2_2015.pdf

I Eurydice-rapporten "[Citizenship Education at School in Europe](#)" (2017), som gjordes på uppdrag av kommissionen, undersöktes det hur medborgarfostran kan användas för att skapa engagerande och interaktiva inlärningsmiljöer genom användning av innovativa pedagogiska modeller för att utveckla den kunskap, de färdigheter och de attityder som ungdomar behöver för att bli aktiva medborgare.

Även i [utbildningsöversikten](#) (2017) lyfte man fram behovet av att göra utbildningssystemen mer inkluderande, eftersom de studerandes utbildningsnivå till stor del beror på deras socioekonomiska bakgrund.

Vad gäller Utbildning 2020-arbetsgruppen och dess särskilda aktiviteter för ömsesidigt lärande, är följande huvudbudskap värda att betona inom ramen för denna rekommendation:

- Utbildningsorganisationer bör bli en integrerad del av det lokala samhället och bidra till att främja ett närmare samarbete med det civila samhället, ungdomsorganisationer, lokala myndigheter och näringslivet för att bidra till att utbilda ungdomar.
- En demokratisk och inkluderande lärandekultur som värdesätter mångfald och ger utrymme för dialog och diskussion om kontroversiella frågor är avgörande för social och emotionell inläring och tillägnande av social och medborgerlig kompetens.
- Lärarna måste ges stöd och få verktyg för att kunna hantera mångfalden och utveckla de studerandes sociala och medborgerliga kompetens genom grundläggande lärarutbildning, kontinuerlig fortbildning, praktiska redskap samt fortlöpande stöd och vägledning.

- **Konsekvensbedömning**

Med tanke på att åtgärderna kompletterar medlemsstaternas föreslagna initiativ och att de föreslagna åtgärderna är av frivillig karaktär samt med tanke på omfattningen av de förväntade konsekvenserna har ingen konsekvensbedömning gjorts. I stället har förslaget tagits fram med hjälp av tidigare studier, samråd med medlemsstaterna och det offentliga samrådet.

- **Lagstiftningens ändamålsenlighet och förenkling**

Ej tillämpligt.

- **Grundläggande rättigheter**

Denna rekommendation syftar till att stödja medlemsstaterna i deras ansträngningar för att främja de grundläggande rättigheterna.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Initiativet kräver inga ytterligare medel från EU-budgeten.

Användningen av EU:s finansieringsprogram, såsom Erasmus+, Kreativa Europa och Ett Europa för medborgarna, för att bidra till att finansiera enskilda studentutbyten, virtuella utbyten, samarbetsprojekt och frivilligarbete som syftar till att främja gemensamma värden, inkludering och förståelse av EU och Europa, kommer att uppmuntras. Detta kommer att ske i enlighet med dessa finansieringsprogramms rättsliga grund och deras respektive finansiella kapacitet.

5. ÖVRIGA INSLAG

- **Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering**

Denna rekommendation kommer att genomföras genom det kontinuerliga samarbetet inom den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020) och eventuella framtida ramar på detta område. De åtgärder som vidtas till följd av denna rekommendation kommer att bli föremål för regelbunden översyn genom dessa ramar, inbegripet utbildningsöversikten.

- **Förklarande dokument (för direktiv)**

Ej tillämpligt.

- **Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget**

Med tanke på de stora skillnaderna i utbildningssystemen och med iakttagande av subsidiaritetsprincipen framhålls ett antal rekommendationer för att vägleda medlemsstaterna när det gäller att utarbeta de effektivaste åtgärderna för att främja gemensamma värden, tillhandahålla inkluderande utbildning och införa en europeisk dimension i undervisningen utgående från landets specifika förhållanden.

Vad gäller att **främja gemensamma värden** rekommenderas medlemsstaterna att

- främja tillhandahållandet av särskild undervisning om medborgarskap och etik,
- förbättra kritiskt tänkande och mediekunskap,
- uppmuntra studerande, föräldrar och lärare att aktivt delta i skolförvaltningen och uppmuntra ungdomar att aktivt delta i lokalsamhället,
- främja bästa praxis, till exempel enligt vad som fastställts i Europarådets ramverk för kompetens inom demokratisk kultur.

Vad gäller **inkluderande undervisning** för alla studerande rekommenderas medlemsstaterna att

- inkludera alla barn i utbildning från tidig ålder och samtidigt stödja studerande med särskilda undervisningsbehov, erbjuda flexibilitet vid övergången mellan olika utbildningsnivåer och garantera tillräcklig studie- och yrkesvägledning,
- utgå från den expertis och det stöd som finns hos Europeiska byrån för utveckling av undervisning för elever med behov av särskilt stöd.

Vad gäller en **europeisk dimension i utbildningen** rekommenderas medlemsstaterna att

- underlätta undervisningen om EU och dess medlemsstater och främja deltagande i initiativ för utbyten och e-Twinning-initiativ samt i projekt på plats.

För att förverkliga ovanstående förslag rekommenderas att man stöder lärarna genom tillräcklig grundutbildning och fortbildning i samhällskunskap och inkluderande undervisningsmetoder. Lärarnas deltagande i utbyten och utbildningar ska även underlättas.

I rekommendationen föreslås särskilda genomförandeåtgärder som hjälper medlemsstaternas myndigheter att uppfylla dessa mål.

Förslaget välkomnar också kommissionens avsikt att stödja medlemsstaterna så att de kan genomföra de ovannämnda rekommendationerna, bland annat genom att finansiera studentutbyten, ömsesidiga utbyten, samarbetsprojekt, frivilligarbete och ungdomsverksamhet, genom ömsesidigt lärande och utbyte av god praxis inom ramen för Utbildning 2020, och genom att utveckla en evidensbas för politiska reformer.

Förslag till

RÅDETS REKOMMENDATION

om att främja gemensamma värden, inkluderande utbildning och en europeisk dimension i undervisningen.

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 165 och 166,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

- (1) I artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen fastställs följande: ”Unionen ska bygga på värdena respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för personer som tillhör minoriteter. Dessa värden ska vara gemensamma för medlemsstaterna i ett samhälle som kännetecknas av mångfald, icke-diskriminering, tolerans, rättvisa, solidaritet och principen om jämställdhet mellan kvinnor och män.”
- (2) Med dessa värden som ledstjärna har EU lyckats föra samman länder, samhällen och människor i ett unikt politiskt projekt, vilket har möjliggjort den längsta perioden av fred i Europas historia någonsin, vilket i sin tur har lett till social stabilitet och ekonomiskt välstånd. Medlemsstaternas antagande av de värden som anges i fördraget skapar en gemensam grund att stå på, vilket utgör det utmärkande inslaget i den europeiska livsstilen och identiteten och ger EU dess plats på den globala arenan.
- (3) EU och dess medlemsstater står inför en rad olika utmaningar, inbegripet populism, främlingsfientlighet, splittrande nationalism, diskriminering, spridning av falska nyheter och felaktig information samt radikaliserings. Dessa företeelser kan utgöra ett allvarligt hot mot grundvalen för våra demokratier, undergräva förtroendet för rättsstatsprincipen och demokratiska institutioner och hindra en gemensam känsla av tillhörighet inom och mellan våra europeiska samhällen.
- (4) En bristande medvetenhet om EU:s ursprung, orsakerna till dess grundande och dess grundläggande funktion gynnar felaktig information och förhindrar människor från att bilda sig en välgrundad uppfattning om EU:s verksamhet och insatser. Kunskap om mångfalden i unionen och dess medlemsstater stöder ömsesidig respekt, förståelse och samarbete inom och mellan medlemsstaterna.
- (5) Utbildning på alla nivåer och från tidig ålder spelar en avgörande roll när det gäller att främja och lära ut gemensamma värden. Det bidrar till att säkerställa social delaktighet genom att ge alla barn en rättvis chans att lyckas. Det ger människor möjlighet att bli aktiva och kritiskt medvetna medborgare och ökar förståelsen för den europeiska identiteten.
- (6) Vid toppmötet i Göteborg i november 2017 diskuterade medlemsstaternas stats- och regeringschefer betydelsen av utbildning och kultur för Europas framtid. Som underlag för denna diskussion hade kommissionen utstakat sin vision om ett

uropeiskt utbildningsområde och föreslagit en rad initiativ i meddelandet *Stärka den europeiska identiteten genom utbildning och kultur*²⁶.

- (7) Ett av målen med Utbildning 2020-strategin för europeiskt samarbete på utbildningsområdet²⁷, nämligen att främja jämlikhet, social sammanhållning och aktivt medborgarskap, har fastslagits på grundval av att utbildning bör främja interkulturell kompetens, demokratiska värden och respekt för grundläggande rättigheter, bekämpa alla former av diskriminering och rasism, och ge ungdomar den kunskap som behövs för att interagera på ett positivt sätt med jämnåriga från olika bakgrund.
- (8) Parisförklaringen²⁸, som antogs av utbildningsministrarna den 17 mars 2015, visar på medlemsstaternas åtagande att främja gemensamma värden och att förbättra kritiskt tänkande, mediekunskap, inkluderande utbildning och interkulturell dialog. Svaren på det offentliga samrådet i hela EU²⁹ visar tydligt att inkluderande undervisning bör främjas. Endast 16 % av uppgiftslämnarna anser att utbildningen för tillfället uppnår detta mål. 95 % anser att utbildningen måste hjälpa unga att förstå betydelsen av gemensamma värden och att EU bör hjälpa medlemsstaterna att uppnå detta mål (98 %).
- (9) Eurydice-undersökningen ”Citizenship Education at School in Europe”³⁰ från 2017 visar att undervisning om medborgarskap för närvarande är i strålkastarljuset i flera europeiska länder. Däremot har nästan hälften av länderna inte ännu någon politik vad gäller att inkludera undervisning om medborgarskap i grundutbildningen för lärare. Därför bör lärarna stödjas och genom åtgärder ges förutsättningar att skapa en öppen inlärningsmiljö och hantera olika grupper i syfte att förmedla samhällelig kompetens, Europas gemensamma arv och gemensamma värden, och vara förebilder för de studerande.
- (10) Radikalisering som kan leda till våldsinriktad extremism förblir ett akut problem i flera medlemsstater. Att främja gemensamma värden som en drivkraft för social sammanhållning och integration, inbegripet genom utbildningspolitiken, är en väsentlig del av lösningen. För att stödja medlemsstaterna i deras ansträngningar inrättade Europeiska kommissionen i juli 2017 en högnivågrupp av experter på radikaliserings³¹ för att kartlägga stödåtgärder, bland annat på undervisningsområdet.
- (11) De senaste resultaten av Pisa-undersökningen³² och 2017 års utbildningsöversikt³³ betonar kopplingen mellan ojämlikhet i fråga om utbildning och de studerandes socioekonomiska bakgrund. Pisa-uppgifterna visar att det är tre gånger mer troligt att studerande från mindre bemedlade hushåll presterar sämre än studerande som kommer från mer bemedlade hushåll och att sannolikheten är mer än dubbelt så stor att studerande med invandrabakgrund är lågpresterande jämfört med andra studerande.

²⁶ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-strengthening-european-identity-education-culture_en.pdf

²⁷ 2015 års gemensamma rapport från rådet och kommissionen om genomförandet av den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020) – *Nya prioriteringar för det europeiska utbildningssamarbetet* (EUT C 417, 15.12.2015).

²⁸ http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/news/2015/documents/citizenship-education-declaration_en.pdf

²⁹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/results-citizenship-consultation_en.pdf

³⁰ https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/images/6/68/215_EN_Citizenship_2017_N.pdf

³¹ Kommissionens beslut av den 27 juli 2017 om inrättande av kommissionens högnivågrupp av experter på radikaliserings. EUT C 252/3, 3.8.2017.

³² <https://www.oecd.org/pisa/pisa-2015-results-in-focus.pdf>

³³ http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/et-monitor_sv

För att förebygga marginalisering av ungdomar är det viktigt att ha inkluderande och rättvisa utbildningssystem som främjar samhällen med god sammanhållning, lägger grunden för ett aktivt medborgarskap och förbättrar anställbarheten.

- (12) Eurobarometerundersökningar visar på en mycket låg nivå av kunskap om unionen. Enligt en undersökning gjord 2014 anser sig 44 % av uppgiftslämnarna ha en begränsad förståelse av hur EU fungerar³⁴, och en undersökning gjord 2011 gav vid handen att den relativa majoriteten upplever att de inte är välinformerade om EU³⁵. Samma undersökning visade även att en tredjedel av invånarna inte vet exakt hur många medlemsstater det finns i EU³⁶. Den senaste Eurobarometerundersökningen³⁷ visar att 35 % av uppgiftslämnarna anser att jämförbara utbildningsstandarder är till störst nytta för Europas framtid.
- (13) Mot denna bakgrund är det av avgörande betydelse att medlemsstaterna intensifierar sina ansträngningar för att genomföra alla mål i Parisförklaringen från 2015. Det är särskilt viktigt att fortsätta att främja gemensamma värden som drivkraft för sammanhållning och integration, att skapa inlärningsmiljöer som bygger på deltagande på alla nivåer av utbildning, att förbättra lärarnas fortbildning om medborgarskap och mångfald samt att förbättra alla studerandes mediekompetens och kritiska tänkande.
- (14) Att garantera en faktisk och lika tillgång till inkluderande utbildning av god kvalitet för alla studerande, även för personer med invandrarbakgrund, med missgynnad socioekonomisk bakgrund och med särskilda utbildningsbehov, är oumbärligt för att skapa mer sammanhållning i samhällena. I sina ansträngningar på detta område kan medlemsstaterna dra nytta av befintliga instrument på unionsnivå, framför allt Erasmus+, de europeiska struktur- och investeringsfonderna, programmet Kreativa Europa, programmet Ett Europa för medborgarna, programmet Rättigheter, jämlikhet och medborgarskap, den europeiska solidaritetskåren och Horisont 2020, samt av vägledning och expertis från Europeiska byrån för utveckling av undervisning för elever med behov av särskilt stöd.
- (15) Erasmus+-programmet visar att utbyten och kontakter över gränserna är det effektivaste sättet att uppleva den europeiska identiteten i praktiken. Det är viktigt att alla grupper av studerande drar lika stor nytta av de möjligheter som erbjuds genom detta program, framför allt inom ramen för skolutbyten mellan medlemsstaterna. Virtuella utbyten, framför allt inom ramen för e-Twinning-nätverket, är ett utmärkt redskap för att möjliggöra direktkontakt mellan studerande och dessa utbyten ska användas i större utsträckning under de kommande åren, i kombination med utbyten på plats.
- (16) Att införa en europeisk dimension i undervisningen borde hjälpa de studerande att uppleva den europeiska identiteten i all sin mångfald och stärka en känsla av

---

³⁴ Standard Eurobarometer 81, våren 2014, s. 117.
(http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/eb/eb81/eb81_publ_en.pdf)

³⁵ Standard Eurobarometer 75, våren 2011, s. 48.
(http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/eb/eb75/eb75_publ_en.pdf)

³⁶ Standard Eurobarometer 75, våren 2011, s. 50.
(http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/eb/eb75/eb75_publ_en.pdf)

³⁷ Särskild Eurobarometer 467, hösten 2017, s. 6: ”Majoriteten anser att en jämförbar levnadsstandard skulle vara till störst nytta för Europas framtid (52 %) och mer än en tredjedel nämner jämförbara utbildningsstandarder (35 %).”
(http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SPE_CIAL/surveyKy/2179)

tillhörighet, vilket kompletterar deras lokala, regionala och nationella identiteter och traditioner. Det är även viktigt för att främja en bättre förståelse av både EU och alla dess medlemsstater.

- (17) Denna rekommendation respekterar till fullo principerna om subsidiaritet och proportionalitet. Innehållet i denna rekommendation påverkar inte befintliga nationella initiativ på dessa områden, framför allt vad gäller nationell samhällskunskap.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

Medlemsstaterna bör göra följande:

Främja gemensamma värden

1. Förmedla de gemensamma värdena som är förankrade artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen i större utsträckning från tidig ålder och på alla utbildningsnivåer för att stärka den sociala sammanhållningen och en gemensam känsla av tillhörighet på lokal, regional och nationell nivå samt på EU-nivå.
2. Fortsätta att genomföra de åtaganden som ingår i Parisförklaringen, framför allt genom att
  - (a) främja undervisning om medborgarskap och etik, samt ett öppet klassrumsklimat för att främja toleranta och demokratiska attityder,
  - (b) stärka kritiskt tänkande och mediekompetens, framför allt när det gäller användningen av internet och sociala medier, för att öka medvetenheten om de risker som är förknippade med informationskällornas tillförlitlighet och för att bidra till gott omdöme,
  - (c) utveckla strukturer som främjar att lärare, föräldrar, de studerande och samhället i stort deltar aktivt i skolförvaltningen och
  - (d) stödja möjligheter för unga människors demokratiska delaktighet och ett aktivt och ansvarsfullt samhällsengagemang.
3. Använda befintliga verktyg för att främja utbildning om medborgarskap på ett verkningsfullt sätt, framför allt Europarådets kompetensram för en demokratikultur³⁸.

Tillhandahålla inkluderande utbildning

4. Främja inkluderande utbildning för alla studerande, framför allt genom att
  - (a) inkludera alla elever i utbildning av god kvalitet från tidig ålder,
  - (b) stödja eleverna och de studerande enligt deras behov, inbegripet personer med missgynnad socioekonomisk bakgrund, med invandrarbakgrund och med särskilda utbildningsbehov, samt de mest begåvade eleverna och studerande,
  - (c) underlätta övergången mellan olika utbildningsnivåer och göra det möjligt att tillhandahålla lämplig studie- och yrkesvägledning.
5. Använda Europeiska byrån för utveckling av undervisning för elever med behov av särskilt stöd³⁹ på ett verkningsfullt sätt för att genomföra och övervaka framgångsrika tillvägagångssätt för inkluderande undervisning i deras utbildningssystem.

Främja en europeisk dimension i undervisningen

6. Främja en europeisk dimension i undervisningen genom att uppmuntra
  - (a) förståelse av det europeiska sammanhanget och vårt gemensamma arv, samt medvetenhet om mångfalden i unionens medlemsstater,

---

³⁸ *Competences for democratic culture - Living together as equals in culturally diverse democratic societies*, (2016), <https://www.coe.int/en/web/education/competences-for-democratic-culture>.

³⁹ Enligt artikel 10 i förordning (EU) nr 1288/2013 om inrättande av Erasmus+, unionens program för allmän utbildning, yrkesutbildning, ungdom och idrott.

- (b) förståelse av EU:s ursprung och funktion,
- (c) studerande och lärare att delta i e-Twinning-nätverket och gränsöverskridande utbyten, framför allt för skolor,
- (d) projekt ute på fältet i syfte att öka medvetenheten om Europeiska unionen i skolor och andra utbildningsanstalter, framför allt genom direktkontakt med ungdomarna.

Stödja lärare och undervisningen

- 7. Göra det möjligt för lärare, rektorer och akademiker att främja gemensamma värden och skapa inkluderande utbildning genom att
  - (a) hjälpa dem att förmedla gemensamma värden och främja ett aktivt medborgarskap och samtidigt förmedla en känsla av tillhörighet och reagera på de studerandes mångfacetterade behov genom olika åtgärder och
  - (b) främja utbyten och program för ömsesidigt lärande samt vägledning och mentorskap för lärare och akademiker.

Genomförandeåtgärder

- 8. Se över och vid behov ändra befintlig politik och praxis på områdena för utbildning och icke-formellt lärande i syfte att genomföra dessa rekommendationer.
- 9. Identifiera luckor och öka allmänhetens delaktighet, samråd och insamling av uppgifter för att förbättra evidensbaserat beslutsfattande vad gäller de sociala och samhällsliga aspekterna av utbildning.
- 10. Fortsätta att samarbeta inom ramen för EU:s strategiska ramar för utbildning, unga, idrott och kultur genom ömsesidigt lärande och utbyte av god praxis i syfte att främja gemensamma värden.
- 11. Använda EU:s finansieringsinstrument på ett verkningsfullt sätt, framför allt Erasmus+, de europeiska struktur- och investeringsfonderna, programmet Kreativa Europa, programmet Ett Europa för medborgarna, programmet Rättigheter, jämlikhet och medborgarskap, den europeiska solidaritetskåren och Horisont 2020, i syfte att genomföra dessa rekommendationer.

VÄLKOMNAR KOMMISSIONENS AVSIKT ATT

12. stödja medlemsstaterna i genomförandet av bestämmelserna i denna rekommendation genom de tillgängliga verktygen och finansieringsinstrumenten, framför allt genom utbyten inom skolutbildningen och e-Twinning-nätverket,
13. stödja nationella och regionala politiska reformer och förbättringar inom den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020) och eventuella framtida ramar på detta område,
14. utveckla och regelbundet se över praktiska referensverktyg och vägledning för beslutsfattare och yrkesverksamma samt stödja forskning och involvering av berörda parter för att fylla i kunskapsluckor,
15. bedöma och utvärdera de åtgärder som har vidtagits till följd av denna rekommendation, framför allt inom ramen för Utbildning 2020, inbegripet utbildningsöversikten.

Utfärdad i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*